

LUT-kauppakorkeakoulu

Kauppatieteiden kandidaatintutkielma

Talousjohtaminen

Nettovarallisuus mikroyritysten verosuunnittelukeinona

Net assets in tax planning of micro companies

30.12.2019

Tekijä: Saara Ruotsalainen

Ohjaaja: Helena Sjögrén

TIIVISTELMÄ

Tekijä:	Saara Ruotsalainen
Tutkielman nimi:	Nettovarallisuus mikroyritysten verosuunnittelukeinona
Akateeminen yksikkö:	LUT-kauppakorkeakoulu
Koulutusohjelma:	Kauppätieteet, Talousjohtaminen
Ohjaaja:	Helena Sjögrén
Hakusanat:	verosuunnittelu, nettovarallisuus, osinko, mikroyritys

Työssä tutkitaan omistajavetoisen mikroyritysten verosuunnittelua, keskittyen erityisesti nettovarallisuuden käyttöön verosuunnittelukeinona. Tutkittavat yritykset ovat mikroyrityksiä, joissa työskentelee yksi henkilö. Työn tavoitteena on selvittää yritysten nettovarallisuuden suuruutta ja sen muutoksia viime vuosien aikana. Lisäksi tarkastellaan yritysten jakaman osingon määrää ja suhteutetaan sen suuruutta nettovarallisuuteen. Yritysten maksaman palkan suuruus on myös yksi tutkimuksen kohde ja sen suhdetta osingonjaon määrään tarkastellaan.

Työssä tutkitaan kymmenen mikroyrityksen tilinpäätöstietoja ja niitä analysoidaan kvantitatiivisin tutkimusmenetelmin. Yritykset on valittu vastaamaan tutkimuksessa mukana olevaa case yritystä. Tuloksista pyritään löytämään viitteitä nettovarallisuuden käytöstä mikroyritysten verosuunnittelussa.

Eri vuosien välillä tehdyssä nettovarallisuuden suuruuden tarkastelussa tuloksissa havaittiin olevan kahden tyyppistä nettovarallisuutta, vakio tasolla olevaa sekä kasvavaa nettovarallisuutta. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta yritykset maksoivat pääasiallisesti osinkoja vain edullisen osingonjaon verran. Palkanmaksun ja osingonjaon osalta oli havaittavissa eri tyyppisiä yrityksiä. Osa yrityksistä maksoi lähes kaiken tulon palkkana, jolloin nettovarallisuus oli alhainen. Lisäksi oli yrityksiä, jotka maksoivat kaiken tulon pelkkinä osinkoina, jolloin nettovarallisuus oli korkeammalla tasolla. Tuloksista havaittiin myös yrityksiä, jotka asettuivat edellä mainittujen välimaastoon. Saadut tulokset antavat viitteitä sille, että mikrokokoluokan yrityksissä nettovarallisuus on käytössä oleva verosuunnittelukeino.

ABSTRACT

Author: Saara Ruotsalainen
Title: Net assets in tax planning of micro companies
School: School of Business and Management
Degree programme: Business Administration, Financial management
Supervisor: Helena Sjögrén
Keywords: tax planning, net assets, dividend, micro company

Tax planning of micro companies, especially using of net assets as tax planning method is studied in this work. The companies studied are micro size companies, where only one person is working, the owner of the company. The aim of the work is to study the amount of the net assets during last years in the companies. Also, the amount of the dividend and the dividend per net asset in the last years are researched. The amount of the salary and salary related to dividend is also studied.

The financial statements of ten micro companies are collected and from those the information is analysed with quantitative research methods. A case company is involved in the work and the studied companies are selected to be similar companies as the case company. Usage of the net asset as a tax planning method is tried to find out from the results.

There seems to be different levels of the net assets in the companies, when the numbers are looked from different years. Net assets are in constant level or the net assets are growing. All companies except one shared only the amount of dividend which tax is low. When the salary and the dividend was studied, different types of behaviour were noticed. Some companies paid nearly all income as salary, the amount of the net asset in those companies was low. Another group of companies shared all income as dividend and the amount of the net assets in those companies was higher. There were also companies that paid salary and shared dividend at the same time. It can be said from the results achieved in this study, that the amount of the net asset is used method for the tax planning in micro size companies.

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto.....	1
1.1	Tutkimuksen tausta	2
1.2	Teoreettinen viitekehys.....	4
1.3	Tutkimusongelmat, kysymykset ja rajaukset	5
2	Verosuunnittelu pienessä omistajavetoisessa osakeyhtiössä	7
2.1	Pienen omistajavetoisen yhtiön ominaispiirteitä.....	7
2.2	Verosuunnittelu pienissä yhtiöissä.....	8
2.3	Nettovarallisuuden suunnittelu.....	9
2.4	Palkka vai osinko.....	10
3	Tutkimuksen empiirinen aineisto ja tutkimusmenetelmät	12
3.1	Tutkimusaineisto	12
3.2	Tutkimusmenetelmät	14
4	Tulokset.....	16
4.1	Nettovarallisuus ja osingonjako suhteessa nettovarallisuuteen.....	16
4.2	Palkanmaksu suhteessa osingonjakoon	19
5	Yhteenveto ja johtopäätökset	27
	Lähdeluettelo	31

LIITTEET

Liite 1. Yritysten taloustietoja

Liite 2. Haastattelukysymykset

1 Johdanto

Vuoden 2017 tilastojen mukaan mikroyrityksiä Suomessa oli 93% kaikista yrityksistä ja ne työllistivät 23 % yrityksissä työskentelevistä henkilöstöstä. Liikevaihdon osuus kaikista yrityksistä oli 17 % eli 70 mrd €. (Suomen Yrittäjät 2019) Mikroyritykset ovat siten merkittävässä roolissa Suomen yrityskannassa.

Osinkojen verotusta on kiristetty viime vuosien aikana. Vuonna 2005 luovuttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä ja siirryttiin nykyisen malliseen osinkojen verotusmuotoon (Matikka 2008). Vuoden 2005 jälkeenkin on osinkojen verotusta kiristetty nostamalla esimerkiksi osingoista menevän pääomaveron veroprosenttia lähes vuosittain (taulukko 1). Vaikkakin osinkoverotusta on kiristetty, on yhteisöverokanta kuitenkin laskenut vuoden 2004 29 %:n verokannasta nykyisen suuruiseen yhteisöveroon 20 % (Veronmaksajat 2019b).

Taulukko 1. Osinkojen pääomaveron suuruus vuodesta 2005 lähtien. (Veronmaksajat 2019a)

2016-	30 % / 34 % (yli 30 000 € osalta)
2015	30 % / 33 % (yli 30 000 € osalta)
2014	30 % / 32 % (yli 40 000 € osalta)
2012-2013	30 % / 32 % (yli 50 000 € osalta)
2005-2011	28 %

Mielenkiintoista on, onko osinkoverotuksen kiristyminen vaikuttanut yhtiöstä nostettavien osinkojen määrään ja johtanut varojen siirtämiseen yhtiöstä omistajalle palkkana osingonjaon sijaan. Vaikka osinkoja on kiristetty, saattaa yhteisöverokannan lasku osaltaan kompensoida osinkoverotuksen kasvua ja vaikuttaa siten yhtiöstä osakkaalle siirrettävien varojen siirtomuo-
toon.

Yrityksissä käytetään erilaisia verosuunnittelukeinoja, joista nettovarallisuuden suuruus on yksi käytetyistä keinoista. Nettovarallisuuden suuruus määrittää osaltaan osingoista maksettuja veroja, sillä tällä hetkellä osingoista se osa, joka on 8 % nettovarallisuuden suuruinen on

75 % osuudelta verovapaa ja 25 % osuudeltaan ansiotuloa aina 150 t€ asti. (Verohallinto 2017a)

Tässä tutkielmassa paneudutaan edellä mainittuihin seikkoihin mikroyritysten näkökannalta. Erityisenä mielenkiinnon kohteena ovat omistajavetoiset yritykset, joissa omistaja työskentelee yrityksessä eli niin kutsutut omistajayrittäjät. Koska verotus on kiristynyt viime vuosina, on ajankohtaista tutkia, havaitaanko mikroyrityksissä trendiä osinkojen jaon vähenemisestä ja palkanmaksun lisääntymisestä. Lisäksi työssä tutkitaan mikroyrityksen nettovarallisuuden kehittymistä viime vuosina silmällä pitäen mahdollista nettovarallisuuden käyttöä verosuunnittelukeinona.

1.1 Tutkimuksen tausta

Laskentatoimen verotutkimusta on tehty vuosien saatossa sekä kansainvälisellä, että kansallisella tasolla jonkin verran. Tutkimukset ovat keskittyneet pitkälti kahden aiheen, verolainsäädännön sekä verosuunnittelun ympärille.

Kansainvälisellä kentällä, erityisesti Yhdysvalloissa, verotutkimukseen on vaikuttanut paljon Scholes ja Wolfsonin vuonna 1992 esittämä viitekehys (SW-viitekehys), joka on ollut keskeisessä asemassa tehdyissä tutkimuksissa. Viitekehystä ei voida pitää varsinaisena teoriana vaan määritelmänä mitä seikkoja verosuunnittelun tutkimuksessa tulisi huomioida. Viitekehys on kehitetty kolmen keskeisen aiheen ympärille, joista ensimmäisen aiheen mukaan verotuksen vaikutuksia on ajateltava kaikkien liiketoimen osapuolten kannalta. Toinen keskeinen tekijä on kaikkien verojen huomiointi, jonka mukaan sekä suorat nimenomaiset verot, mutta myös epäsuorat verovaikutukset on otettava huomioon verosuunnittelussa. Kolmantena kohtana on otettava huomioon kaikki aiheutuneet kulut, sillä esimerkiksi joidenkin verosuunnitelmien toteutus saattaa aiheuttaa kalliita liiketoiminnan uudelleenjärjestelyjä. (Shackelford & Shevlin 2001)

SW-viitekehyksen lisäksi tutkimusta on tehty myös monen muun aiheen ympäriltä. Laskentatoimen verotutkimus on painottunut muun muassa tuloverojen merkitykseen kirjanpidossa, verojen välttelyyn, verojen vaikutukseen yhtiön päätöksentekoon sekä verojen vaikutukseen hinnoitteluun. Verotutkimus painottuu monelle eri tieteen alalle, mikä tekeekin siitä moniulotteista. (Hanlon & Heitzman 2010) Yksi edellä mainituista tutkimuksen kohteista on Poutziouris, Chittenden ja Michaelasin (1999) tekemä tutkimus, jossa tutkittiin pienten yritysten näkökannalta yritysten verosuunnittelua ja sen vaikutusta investointipäätöksiin. Tutkimuksen mukaan pienissä yrityksissä verosuunnittelu oli yksinkertaisella tasolla ja keskittyi enemmän kuluvaan tilikauteen kuin tulevaisuuteen. Heidän mukaansa pienet yritykset eivät siten pysty hyödyntämään tehokkaasti verosuunnittelua ja tällä on vaikutusta myös investointeihin.

Kotimaisessa tutkimuksessa on tutkittu jonkin verran laskentatoimen (Syrjä 2010, Harju & Matikka 2016a, Harju & Matikka 2016b, Pirttilä 2011, Hietala, Kari, Rauhanen & Ulvinen 2004), lakien ja säännösten (Sjögrén 2010) kannalta verosuunnittelun merkitystä sekä verojen vaikutusta tuloon. Moni kotimainen tutkimus (Harju & Matikka 2016a, Harju & Matikka 2016b, Pirttilä 2011, Kari, Karikallio & Pirttilä 2008, Hietala et al. 2004) hyödyntävät Suomessa tehtyjä suuria verouudistuksia ja ajoittavat käytetyn tutkimusaineiston näiden ympärille.

Syrjän (2010) tutkimuksessa luotiin kokonaiskuva pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelusta. Tutkimuksen perusteella pienet yritykset ovat pitkälti riippuvaisia taloushallinnon sidosryhmistä, tilitoimistoista sekä tilintarkastajista. Riippuvuuden vuoksi yritysten tasapuolisuuden toteutuminen verotuksen osalta on taloushallinnon sidosryhmien varassa. Syrjän (2010) tutkimusten mukaan verosuunnittelu on selkeä osa yrityksen taloushallintoa, mutta sen asema ei kuitenkaan ole verrannollinen laskentatoimen käytäntöihin.

Harju ja Matikka (2016a, 2016b) ovat tutkineet yksityisten osakeyhtiöiden mahdollisuuksia verosuunnitteluun ja tulojen siirtoon pääomatulon ja ansiotulon välillä, johon Suomessa nykyisin voimassa oleva osinkoverojärjestelmä kannustaa. Tutkimuksen tulosten mukaan kaikentyyppisissä yrityksissä on havaittavissa aktiivista tulojensiirtojärjestelyjä pääomatulon ja ansiotulon välillä, mutta mitä suurempi on verokannustin, sitä voimakkaampaa käyttäytyminen on.

Tutkimuksen mukaan nettovarallisuuden suuruus on yksi käytetyistä keinoista verojen suunnitteluun. Harju ja Matikka (2016b) toteavat kuitenkin, että tulojen siirtäminen palkkana tai osinkoina on kuitenkin Suomen lakien mukaan hyvin suoraviivaista eikä verosuunnittelu aiheuta suuria kustannuksia yrityksissä.

Kotimaiset tutkimukset (Syrjä 2010, Harju & Matikka 2016a, Harju & Matikka 2016b), jotka käsittelevät pienyrityksiä eivät painotu mikroyritysten verosuunnitteluun. Tässä työssä käsiteltävä aihe on tärkeä tutkimuksen kohde, sillä mikroyrityksiin kohdistuvaa tutkimusta ei tehtyjen kirjallisuushakujen pohjalta löydy aiheesta.

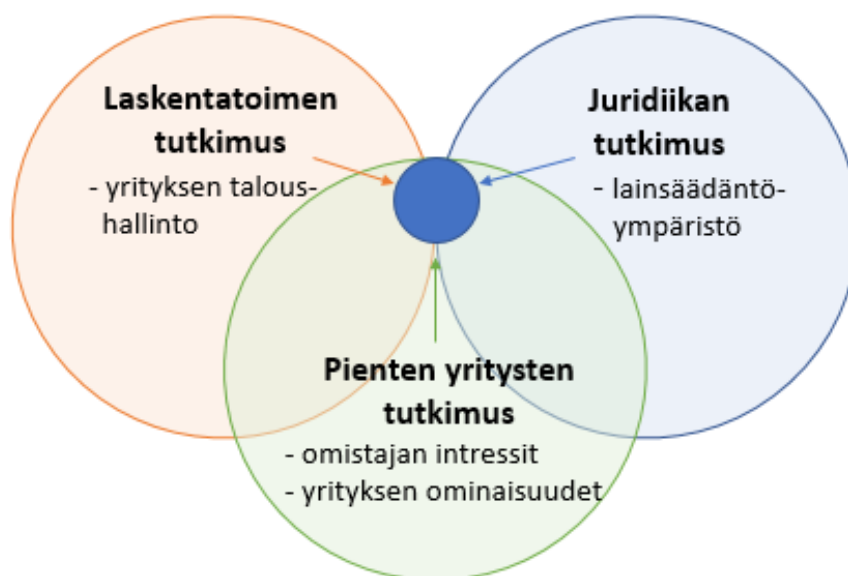
1.2 Teoreettinen viitekehys

Tutkimukset verojen vaikutuksista yhtiön päätöksentekoon luovat viitekehystä myös tämän tutkimuksen ympärille. Suurissa yrityksissä vaikutukset ovat laajempia kuin mikroyrityksissä, mutta verotus näyttelee roolia muun muassa osinkojen jaon ja palkan maksun suuruuteen. Hanlon ja Heitzman (2010) vetävät yhteen tutkimuksia verojen vaikutuksista yhtiön päätöksentekoon. Teorioita verojen vaikutuksesta yhtiöiden moniin liiketoiminnallisiin päätöksiin, kuten päätöksiin investoinneista, pääomanrakenteesta sekä organisaation rakenteesta on luotu ja tutkittu (Biddle 2006, Bushman 2011, Hodder 2002).

Verosuunnittelu on loppukädessä aina kuitenkin kyseisen valtion lakien pohjalta toteutuvaa yritys- sekä tilinpäätössuunnittelua ja teoriat ovatkin siten paikallisia. Suomessa voimassa olevat lait luovat pohjaa tutkimuksen viitekehykselle ja selittävät olemassa olevaa ilmiötä. Verosuunnittelussa huomioon otettava lainsäädäntöympäristö koostuu elinkeinoverolaista, tuloverolaista, osakeyhtiölaista sekä kirjanpitoista. Syrjä (2010) rakentaa väitöskirjatutkimuksensa kansainvälisen teoreettisen viitekehysten lisäksi vahvasti myös kansallisten lakien pohjalle. Myös Sjögrén (2010) viittaa tutkimuksessaan osingonjaon perustuvan osakeyhtiön varojenjakosäännöksiin. Tutkimuksissa on todettu, että yrityksen sekä omistajien verotus on keskeinen osingonjakoon vaikuttava tekijä (Poutziouris et al. 1999, Syrjä 2010).

Tutkimus asemoituu laskentatoimen tutkimuksen kentälle, koska verosuunnittelulla on kiinteä yhteys yrityssuunnitteluun sekä myös tilinpäätössuunnitteluun. Koska verosuunnittelu pohjautuu loppukädessä Suomen lainsäädäntöön, näyttelee myös juridiikka omaa rooliaan tutkimuskentässä. Työssä tutkitaan mikroyrityksiä, mutta tutkimusta tältä alueelta ei kirjallisuushauissa löytynyt. Teoriapohjaa voikin hakea pienten yritysten laskentatoimen ja verotuksen tutkimuksesta. Kuvassa 1 on esitetty tämän tutkimuksen teoreettinen viitekehys.

Kuva 1. Tutkimuksen asettuminen teoreettiseen viitekehykseen.

1.3 Tutkimusongelmat, kysymykset ja rajaukset

Tämä tutkimus keskittyy omistajavetoisten mikroyritysten verosuunnitteluun ja oletuksena on, että verosuunnittelu on ilmiö, jota on olemassa myös mikroyrityksissä. Aiemmissä tutkimuksissa, kuten Hietala et al. (2004) sekä Harju ja Matikka (2016a) on todettu, että verosuunnittelua voidaan havaita tilastoissa, kun osingonjaon määrää verrataan nettovarallisuuteen. Syrjän (2010) tekemässä tutkimuksessa nettovarallisuuden käyttöä verosuunnittelukeinona oli selvitetty kyselytutkimuksen avulla ja myös nämä tulokset puolsivat nettovarallisuuden käyttöä verosuunnittelukeinona. Tässä tutkimuksessa keskitytään erityisesti nettovarallisuuden vaikutukseen osingonjaossa sekä osingonjaon ja palkanmaksun suhteeseen. Tavoitteena on tutkia valitusta aineistosta yhtiön nettovarallisuuden suuruutta ja sen kehitystä viimeisten

vuosien aikana. Lisäksi tutkitaan osingonjaon määrään suuruutta verrattuna nettovarallisuuden suuruuteen. Ajatuksena on selvittää, jaetaanko osinkoja yrityksessä enemmän kuin 8% nettovarallisuudesta. Lisäksi tavoitteena on tutkia palkanmaksun ja osingonjaon suhdetta eli siirretäänkö yhtiön tuloa omistajalle palkan vai osinkojen muodossa. Valitusta aineistosta tarkastellaan yrityksen nykytilannetta ja verrataan sitä aiempien vuosien tilanteeseen, onko yrityksen nettovarallisuuden suuruus muuttunut sekä mihin suuntaan palkanmaksu ja osingonjaon suhde on kehittynyt.

Työn tutkimuskysymykset ovat: *Miten mikroyritysten nettovarallisuus ja osingonjako nettovarallisuuteen nähden ovat kehittyneet viimeisten vuosien aikana?* sekä *Miten mikroyritysten osingonjaon ja palkanmaksun suhde on kehittynyt viimeisten vuosien aikana?*

Työ rajataan käsittelemään mikroyrityksiä ja erityisesti yrityksiä, joissa omistaja toimii yrittäjänä. Tutkimuksessa mielenkiinnon kohteena ovat yhden henkilön eli oletuksena yhtiön omistajan työllistävät konsulttialan yritykset. Tutkimus rajataan kohdistumaan osakeyhtiöihin, sillä nettovarallisuuteen liittyvä osingonjakosäännös koskee vain osakeyhtiöitä. Lisäksi saamme kerättyä tarvittava tilinpäätösinformaation julkisista tilinpäätöstietokannoista vain osakeyhtiöistä.

Tämä tutkimus koostuu viidestä pääluvusta, jossa johdannon jälkeen luvussa kaksi, kerrotaan kirjallisuuden perustuen pienen omistajavetoisen yhtiön ominaispiirteitä sekä verosuunnittelun lähtökohtia. Lisäksi toisessa luvussa käsitellään nettovarallisuuden vaikutuksia verosuunnitteluun sekä tarkastellaan palkan maksun ja osingonjaon verovaikutuksia. Teoriaosuuden jälkeen, tutkimuksen kolmannessa luvussa, esitellään työssä käytetty empirinen aineisto ja tutkimusmenetelmät. Neljännessä luvussa kuvataan aineiston analysoinnista saadut tulokset, eli mikroyritysten nettovarallisuuden suuruus ja sen kehitys viime vuosina sekä osingonjaon määrä suhteessa nettovarallisuuteen. Lisäksi tuloksissa esitellään palkanmaksun ja osingonjaon suhdetta. Tutkimuksen lopuksi vedetään yhteen saadut tulokset ja tuloksista tehdyt johtopäätökset ja esitellään mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia.

2 Verosuunnittelu pienessä omistajavetoisessa osakeyhtiössä

Verosuunnittelulla on tarkoitus tuoda esille, millaisia verotuksellisesti edullisia toimintavaihtoehtoja yrityksellä on. Erityisesti mikroyritysten kohdalla verosuunnittelu painottuu juuri edullisten toimintavaihtoehtojen etsintään. Verosuunnittelulla tarkastellaan verojen vaikutusta yrityksen toimintaan sekä lyhyellä, että pitkällä aikavälillä.

2.1 Pienen omistajavetoisen yhtiön ominaispiirteitä

Tutkimuksen kohteena ovat pienet osakeyhtiöt ja erityisesti mikroyritykset, jonka ominaisuuksia kirjanpitolain (KPL 1336/1997) 1 luvun 4b §:n mukaan on alle 350 t€ suuruinen tase, alle 700 t€ suuruinen liikevaihto ja tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin enintään 10 henkilöä. Euroopan Yhteisöjen komission suositus (EY 361/2003) asettaa rajat korkeammalle vuosiliikevaihdon ja taseen osalta ja suosittaa niiden enimmäisarvoksi 2 miljoonaa euroa (EUR-Lex 2016). Selkeä kirjanpitolain mukaisesti, että Euroopan Yhteisöjen komission suosituksen mukaisesti, jos kaksi edellä mainituista raja-arvoista ylittyy, ei yritystä luokitella mikroyritykseksi.

Suurissa yhtiöissä ollaan usein pieniä yhtiöitä huomattavasti enemmän kiinnostuneita verosuunnittelusta. Myös verosuunnittelukeinot suurissa yhtiöissä ovat pieniä yhtiöitä monimutkaisempia. Omistajavetoisissa osakeyhtiöissä, jotka tyypillisesti ovat pieniä yhtiöitä, omistaja saavat työstään korvauksen palkkana ja osinkoina. Pienten yritysten voitonjakopäätöksiin vaikuttaa paljon omistajan tarve siirtää varoja yrityksestä itselleen. (Poutziouris et al. 1999, Sjögrén, Jokinen & Syrjä 2009) Poutziouris et al. (1999) mukaan yksi keskeinen päätös onkin se, siirretäänkö yrityksestä varallisuutta omistajalle vai käytetäänkö varat investointeihin yrityksen sisällä. Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat yrittäjään liittyvät tekijät, yritykseen itseensä liittyvät tekijät sekä makrotaloudelliset tekijät. Mitä pienempi yritys on kyseessä, sen enemmän yrittäjään liittyvät tekijät vaikuttavat päätöksentekoon. Poutziouris et al. mukaan omistajayrittäjän koulutus ja osaaminen, hänen omat tavoitteensa ja yritykselle asettamat tavoitteet sekä henkilökohtaiset ja perheen tarpeet ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat päätöksentekoon.

Pienissä yrityksissä omistajat työskentelevät usein itse yrityksessä. Nämä omistajayrittäjät on jaettu Poutziouris et al. (1999) tutkimuksessa neljään ryhmään, joissa ensimmäisessä ryhmässä olevat yrittäjät pyrkivät säilyttämään vakiintuneen asemansa, eivätkä pyri kasvuun tai kannattavuuden parantamiseen. Nämä yrittäjät pyrkivät lisäämään hyvinvointiaan ja turvaamaan tulevaisuutensa, varallisuuden kasvattamisen sijaan. Toisena ryhmänä ovat yrittäjät, jotka pyrkivät voimakkaaseen kasvuun ja säilyttämään yrityksensä kannattavuuden. Kolmannen ryhmään kuuluvien yrittäjien tavoitteena on kontrolloida ja suunnitella olemassa olevaa liiketoimintaa. Neljännessä ryhmässä ovat yrittäjät, joiden tähtäimenä on myydä yritys ja turvata siten tulevaisuutensa.

2.2 Verosuunnittelu pienissä yhtiöissä

Verosuunnittelu voidaan jakaa strategiseen, taktiseen ja operatiiviseen verosuunnitteluun. Strateginen verosuunnittelu koskee yritysmuotoa ja yritysjärjestelyjä. Tutkittaessa mikrokolokuokan osakeyhtiön verosuunnittelua, strategiset ratkaisut on jo tehty yritysmuotoa valittaessa. Verotaktista suunnittelua on muun muassa omistajan yksityistalouden hoitamiseen liittyvät asiat, kuten osingonjaon suuruus ja palkan maksun suuruus sekä näiden suhde. Operatiivisessa verosuunnittelussa pidetään huoli siitä, että toimitaan kulloinkin voimassa olevien määräysten mukaisesti. Seuraamalla ajantasaista tilannetta saadaan herätteitä muun muassa taktiseen verosuunnitteluun. (Leppiniemi & Walden 2016) Verolainsäädäntö on hyvin epävakaa ja muuttuu vuosittain. Mikroyritysten kohdalla resurssit seurata verolainsäädännön muutoksia saattavat olla vähäisiä. Erityisesti yhden henkilön yhtiöissä panokset käytetään usein varsinaiseen liiketoimintaan ja jos ei ulkoista apua käytetä, saattaa lainsäädännön seuraaminen jäädä vajavaiseksi. Poutziouris et al. (1999) toteaa tutkimuksissaan, että pienissä yhtiöissä verosuunnittelu ei ole kovinkaan moniulotteista ja päätökset tehdään yhtä tilikautta silmällä pitäen. Omistajat ovat usein kiinnostuneita verosuunnittelusta ja osallistuvat siihen usein. Sekä taktisessa että strategisessa verosuunnittelussa on olennaista pitää suunnitelmat joustavina ja muunneltavina kulloinkin vallitsevan verolain mukaiseksi. Tässä työssä tutkittujen yritysten verosuunnittelu painottuu enemmän sekä verotaktiseen, että operatiiviseen verosuunnitteluun.

Vuonna 2005 Suomessa tehtiin verouudistus ja yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin. Hyvitysjärjestelmän tavoitteena oli, että osinkoihin kohdistui vain yksinkertainen verotus. Verouudistuksen myötä yksityisten osakeyhtiöiden osakkaiden verotuskohtelu muuttui, mutta tavoitteena oli kuitenkin pääosin verottaa osingot vain yhdenkertaisesti. Osinkojen yhdenkertainen verotus on kuitenkin sidoksissa yhtiön nettovarallisuuteen. Vuoden 2005 jälkeen osinkojen verotus on kiristynyt, mutta yhteisöverokanta on laskenut. Vuonna 2019 osingoista on verovapaata 75%, kun osingon arvo on enintään 8% yhtiön nettovarallisuudesta aina 150 000 € asti. (Matikka 2008, Verohallinto 2017a, Suomen Yrittäjät 2019)

Syrjä (2010) tutki pienten omistajavetoisten yritysten verosuunnittelun tasoa sekä kyselytutkimuksella, että tilinpäätöstietoja tutkimalla. Tutkimuksen tuloksista voitiin havaita verosuunnittelua pienissä omistajavetoisissa osakeyhtiöissä. Pienistä yhtiöistä pystyttiin tunnistamaan neljä verosuunnitteluorientaatiota, jotka kuvasivat yritysten suhtautumista verosuunnitteluun sekä verosuunnittelun roolia osana taloushallintoa. Nämä neljä toisistaan poikkeavaa ryhmää olivat ulkoistajat, veron minimoijat, veroneutraalit ja valistuneet. Ryhmä ulkoistajat olivat suurin ryhmä tutkimukseen otetuista yrityksistä ja toiseksi suurimpana ryhmänä olivat veron minimoijat.

Verojen minimoimiseksi yrityksissä voidaan käyttää erilaisia verosuunnittelukeinoja, kuten nettovarallisuuden kasvattamista tai tulon siirtoa muilla tavoin kuin osinkoja jakamalla. Muita tulonsiirtokeinoja ovat muun muassa palkkatulo, toimitilan vuokratulot tai annetun lainan korkotulo. Näitä verosuunnittelukeinoja käyttäessä on kuitenkin kiinnitettävä huomioitava siihen, että tulonsiirrot on tehty sääntöjen mukaisesti ja niitä ei katsota peitellyksi osingonjaaksi. Tässä työssä keskitytään verosuunnittelukeinoista nettovarallisuuden suunnitteluun sekä palkkatuloon. (Leppiniemi & Walden 2016, Malinen 2016)

2.3 Nettovarallisuuden suunnittelu

Pienissä yhtiöissä verosuunnittelu on usein melko kevyttä ja perinteisesti omistajat suosivat tulojen siirtämistä omistajilleen pois yrityksestä sen sijaan, että yrityksen varallisuutta kasvatettaisiin. Suomessa voimassa olevassa verojärjestelmässä osinkoverotuksen yhdenkertaisuus

on tiiviisti kytköksissä yhtiön nettovarallisuuden määrään. Suomalaisissa omistajavetoisissa yrityksissä nettovarallisuuden kasvattaminen kasvattaa jaettavaa verovapaan osingon määrää ja pienentää siten yrittäjän osingoista maksettavaa veroa. Tämän vuoksi yhtiön nettovarallisuuden suuruus on yksi käytetty verosuunnittelukeino erityisesti pienissä osakeyhtiöissä ja kannustaa siten pitämään saatuja voittoja yhtiössä ja kasvattamaan yhtiön nettovarallisuutta. Yhtiön nettovarallisuus eli varat vähennettynä veloilla kuvaa yrityksen oman pääoman määrää. (Poutziouris et al. 1999, Harju & Matikka 2016a, Hietala et al. 2004)

Yhtiön nettovarallisuuden suunnittelu on pitkälle tähtäävää verosuunnittelua. Nettovarallisuuden kasvattamiseen kannustavan verojärjestelmän ansiosta yritykset pitävät voitot yrityksissä, jolloin yritysten omavaraisuus kasvaa. Järjestelmä kannustaa yrityksiä investoimaan toimintaansa, mutta on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että varallisuus sijoitetaan kohteisiin, jotka tuottavat arvoa yritykselle. Tämän tutkimuksen kohteena olevat konsulttialan yritykset eivät tyypillisesti tarvitse toiminnassaan tuotantolaitteita, joihin investoida. Varallisuus tulisi kuitenkin sijoittaa tuottaviin kohteisiin, kuten esimerkiksi arvopapereihin. Pitkälle tähtäävä verosuunnittelu on altis verolainsäädännön muutoksille, jonka vuoksi operatiivinen verosuunnittelu on olennaista myös pienissä yhtiöissä. (Syrjä 2010)

2.4 Palkka vai osinko

Tämänhetkinen verolainsäädäntö Suomessa on pienentänyt omistajayrittäjän mahdollisuutta valita tulojensa verotusmuotoa pääomaveron ja ansiotuloveron välillä. Monella omistajayrittäjällä on kuitenkin mielenkiintoa verotuksen minimointiin, vaikkakin tässä on suurta vaihtelua omistajien ja yritysten välillä. Aiemmat verojärjestelmät ovat mahdollistaneet paremmin tulojen veromuodon valinnan pääomatulojen ja ansiotulojen välillä. Verojärjestelmissä tehdyt suuret uudistukset ovat tuoneet esille verosuunnittelun käyttöä. (Pirttilä 2011, Harju & Matikka 2016a)

Nykyisessä verojärjestelmässä ansiotulo-osingon nostaminen johtaa osittain kahdenkertaiseen verotukseen. Osingon ollessa suuruudeltaan yli 8%:a nettovarallisuudesta, 8% ylittävästä

osuudesta 75 % verotetaan ansiotulona. Kahdenkertaisen verotuksen vuoksi saattaa omistajayrittäjälle palkka olla verotuksellisesti edullisempi vaihtoehto kuin ansiotulo-osinko. Tilanne on tämä erityisesti pientä tuloa nostavien kohdalla, joten tilanne koskee useita omistajayrittäjiä ja erityisesti tutkimuksen kohteena olevia konsulttialan yrittäjiä. Omistajayrittäjillä palkan sivukuluina on vain sairausvakuutusmaksu ja palkka on sivukuluineen vähennyskelpoinen meno yrityksen verotuksessa. Tutkimuksissa (Harju & Matikka 2016a, Sjögrén et al. 2009) on havaittu, että verotuksella on suuri vaikutus tulonsiirtomuotojen käyttöön ja, että verotus selvästikin ohjaa eri tulonsiirtomuotojen käyttöä omistajavetoisissa yrityksissä. Suomessa verojen jakaminen ansiotuloverotuksen ja pääomatuloverotuksen välillä on kuitenkin melko säänneltyä ja suoraviivaista, joten tämän tyyppinen verosuunnittelu aiheuttaa vähän kustannuksia yrityksissä. (Harju & Matikka 2016b, Verohallinto 2017a, Syrjä 2010)

Omistajayrittäjät pyrkivät optimoimaan verorasitusta ja etsimään verotuksellisesti edullisimman yhdistelmän palkanmaksun ja osingonjaon välillä. Palkkaa maksettaessa on pidettävä mielessä, että palkka on korvausta tehdystä työstä. Liian suurilla palkkoilla maksettaessa verotaja voi katsoa palkan peiteltyksi osingonjaoksi, jolloin palkka ei ole vähennyskelpoista yrityksen verotuksessa. Palkka katsotaan tavanomaiseksi, jos samasta työstä maksettaisiin vastaava palkka myös ulkopuoliselle työntekijälle. On kuitenkin käytännössä melko harvinaista, että palkan maksua pidetään peiteltyinä osingonjakona. Tällaisessa tilanteessa edellytyksenä on selvä epäsuhteisuus työsuorituksen ja siitä maksettavan palkan välillä. (Leppiniemi & Walden 2016, Sjögrén et al. 2009)

3 Tutkimuksen empiirinen aineisto ja tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa on tavoitteena vertailla empiirisen aineiston avulla mikroyritysten verosuunnittelua nettovarallisuuden sekä osingonjaon ja palkanmaksun suhteen näkökulmasta. Tutkimus rajataan koskemaan kotimaisia listaamattomia mikroyrityksiä, jotka vastaavat tutkimuksessa mukana olevaa case yritystä.

3.1 Tutkimusaineisto

Tutkimuksen aineistoon valitut yritykset rajataan vastaamaan tutkimuksessa mukana olevaa case-yritystä. Tarvittavat tiedot case-yrityksestä on kerätty haastattelun avulla. Yritys on vuonna 2017 perustettu omistajavetoinen Etelä-Karjalainen konsulttialan osakeyhtiö. Yritys tuottaa asiantuntijapalveluja, liikkeenjohdon konsultointia ja koulutusta. Yrityksessä on töissä yksi henkilö, yrityksen omistaja. Yrityksen vuoden 2019 arvioitu liikevaihto on 100 000 euroa. Varsinaisia verosuunnittelukeinoja yrityksessä ei ole käytössä, mutta omistaja on tietoinen verosäännöksistä ja on niistä kiinnostunut. Yritys siirtää tuloa omistajalleen pääsääntöisesti palkkana ja osinkoa on jaettu tähän mennessä vain edullisen osingon verran, eli alle 8 % nettovarallisuudesta. Omistajan tavoitteena ei ole nettovarallisuuden kasvattaminen ja tämän vuoden tuloksesta hän suunnittelee jakavansa osinkoja yli 8% nettovarallisuuden menevän summan. Poutziouris et al. (1999) tekemän luokittelun mukaan omistajayrittäjä kuuluu ryhmään 1, jonka tavoitteena ei ole kasvun lisääminen vaan yrittäjän hyvinvoinnin ja tulevaisuuden turvaaminen. (Haastattelu 2019)

Tutkimuksessa analysoitava aineisto kerätään julkisesta tilinpäätöstietokannasta, Voitto+ tietokannasta eri vuosilta. Kerättävä aineisto rajataan yrityksiin, jotka ovat case yrityksen tyyppisiä yrityksiä. Rajauksen kriteereinä ovat yritysmuoto, yrityksen toimiala, liikevaihdon suuruus ja henkilöstömäärä. Lisäksi hakukriteerinä käytetään yrityksen perustamisvuotta, siten, että yritys on perustettu viimeistään vuonna 2009, jotta vertailtavien yritysten tilinpäätöstietoja voidaan käyttää useammalta vuodelta. Taulukossa 2 on esitetty tarkemmin Voitto+ tietokantahauissa käytettävät rajaukset. Yritysten tilinpäätöstietoja poimitaan useammalta vuodelta,

jotta voidaan tutkia haluttujen tunnuslukujen kehitystä ja siten tulkita osinkoverotuksen kiristymisen vaikutusta verosuunnitteluun.

Taulukko 2. Tutkimusaineiston rajaus Voitto+ tietokannasta.

Toimialaluokitus (päätoimiala)	70220 Muu liikkeenjohdon konsultointi
Yhtiömuoto	Osakeyhtiö
Henkilöstömäärä	1
Liikevaihto	50 000 – 200 000 €
Yrityksen perustamisvuosi	≤ 2009

Voitto+ -tietokannasta poimittiin edellä kuvatun rajauksen perusteella yrityksiä analyysiä varten. Tutkimukseen otettiin mukaan kymmenen yritystä, joista kaksi yritystä valittiin case yrityksen kilpailijoista ja kahdeksan yritystä otettiin mukaan satunnaisotannalla. Valitut yritykset täyttivät aiemmin kuvatut kriteerit. Kilpailijayritysten perustamisvuosi on kuitenkin valintakriteereistä poikkeava ja ne on perustettu vuoden 2009 jälkeen. Tietokannasta kerätystä tilinpäätösaineistosta laskettiin yritysten jakama osinko, nettovarallisuus sekä maksetut palkat kunkin tarkasteluvuonna.

Osinko määriteltiin Voitto+ tietokannasta kerätystä aineistosta Syrjän (2010) väitöskirjassaan käyttämän menetelmän mukaisesti eli voittovarojen muutos tilikausien välillä oletettiin kertovan yrityksen jakaman osinkojen vuotuisen määrän. Voitto+ tietokannasta käytettiin tuoreimpina tietoina vuosien 2018 ja 2017 tilinpäätöstietoja ja näiden tietojen perusteella saatiin laskettua alla olevan mukaisesti vuonna 2017 jaettu osinko.

+ edellisten tilikausien voitto 2017

+ tilikauden voitto 2017

- edellisten tilikausien voitto 2018

= jaettu osinko 2017

Koska tuorein jaettu osinko saadaan tilikaudelta 2017, tarkastellaan yrityksen muitakin tunnuslukuja vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaisesti. Vastaavalla tavalla laskettiin kunkin tarkas-

teluvuoden luvut. Tarkasteltavia tunnuslukuja ovat yhtiön nettovarallisuus sekä palkat kyseiseltä tilikaudelta. Osakeyhtiön nettovarallisuus saadaan, kun yhtiön varoista vähennetään yhtiön velat. Nettovarallisuuden laskennassa on huomioitu, että jos tilikausi päättyy muulloin kuin vuodenvaihteessa, nettovarallisuus lasketaan edellisen vuoden vahvistetun tilinpäätöksen mukaan. Yhtiön taseen arvoille tehdään arvonoikausuja esimerkiksi pysyviin vastaaviin kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden osalta. (Verohallinto 2017b) Koska tietokannasta saaduista tilinpäätöstiedoista ei saada tietoa kyseisistä vertailuarvoista käytettiin tässä työssä oletusta, ettei kyseisiä arvonoikausuja ole tehty nettovarallisuuden laskennassa. Samaa nettovarallisuuden määrittämisperiaatetta on myös Syrjä (2010) käyttänyt väitöskirjassaan. Palkkojen osalta oletetaan, että yritys maksaa palkkaa vain osakkeen omistajalleen, sillä yritykset ovat rajattu siten, että yrityksen henkilöstömäärä on yksi henkilö. Taulukko tutkimuksessa käytetyistä yritysten tiedoista on esitetty liitteessä 1.

3.2 Tutkimusmenetelmät

Case-yrityksen tiedot on kerätty haastattelun avulla. Haastattelumenetelmänä on käytetty teemahaastattelua, joka on syvähaastattelun sekä strukturoidun haastattelun välimuoto. Teemahaastattelussa kysymyksiä on enemmän kuin syvähaastattelussa, jossa haastateltava voi vapaasti kertoa valitusta teemasta ja haastattelijan ei tule johdattaa keskustelua haluamaansa suuntaan. Teemahaastattelussa haastateltavalla on mahdollisuus kertoa aiheesta strukturoitua haastattelua enemmän. Strukturoidussa haastattelussa kysymykset on laadittu yksityiskohtaisesti ja joskus vastausvaihtoehdot on kerrottu valmiiksi (Koskinen et al. 2005) Haastattelu on tehty haastatteleamalla yhtiön toimitusjohtajaa. Haastattelukysymykset on esitetty liitteessä 2.

Voitto+ -tietokannasta kerättyä aineistoa tutkittiin kvantitatiivisilla eli määrällisillä tutkimusmenetelmillä. Kvantitatiivisella tutkimuksella pyritään selvittämään tutkittavassa tekijässä tapahtunutta muutosta sekä tekijöiden välisiä riippuvuuksia. Saadut tulokset pyritään saattamaan taulukkomuotoon eli tilastollisesti käsiteltävään muotoon ja tekemään päätelmiä erilaisten tilastollisen analyysien avulla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa hyödynnetään aiempia

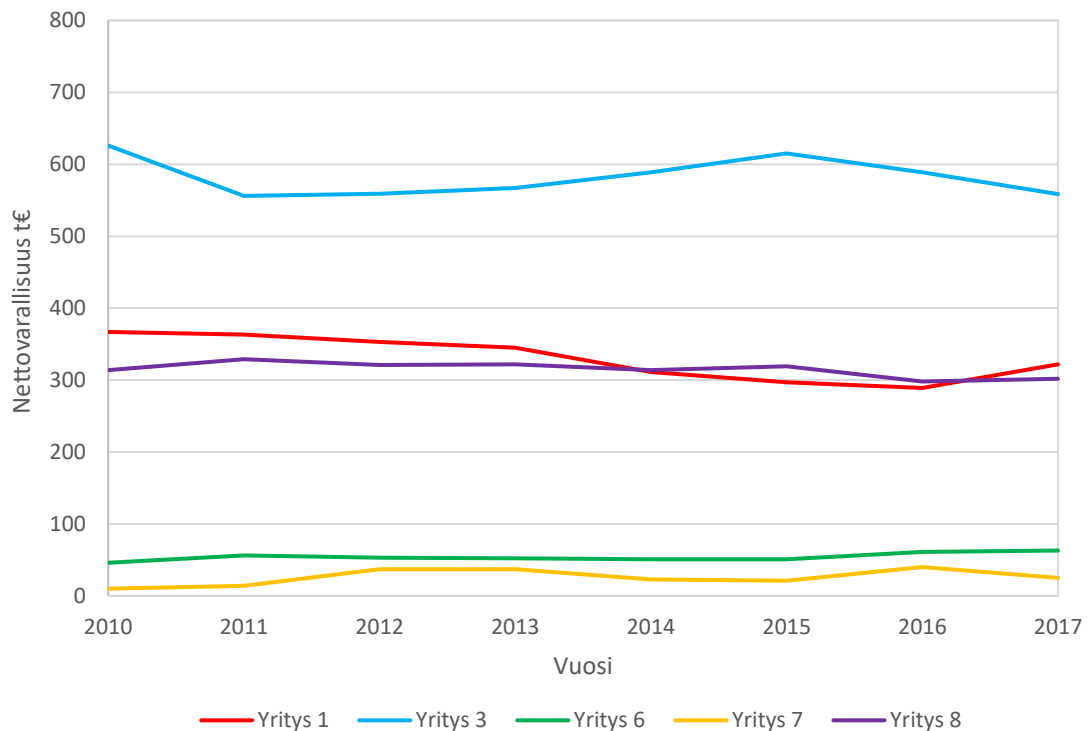
tutkimuksia ja teorioita, mitataan havaintoaineistoa numeerisesti ja tehdään päätelmiä aineiston tilastolliseen analysointiin perustuen. (Heikkilä 2014, Hirsjärvi, Remes, Sajavaara & Sini-vuori 2009) Kvantitatiivinen tutkimus sopii tähän tutkimukseen, koska aineisto on numeerisessa muodossa ja numeerisen aineiston muutosten perusteella tehdään päätelmiä ilmiöistä. Koska työssä käsiteltävää dataa oli vähän, käytettiin kerätyn aineiston analyysiin ainoastaan kuvailevan analyysin keinoja.

4 Tulokset

Kerätystä aineistosta analysoitiin yritysten nettovarallisuuden suuruutta sekä palkan maksun ja osingonjaon suhdetta. Molempia tutkittavia tekijöitä analysoitiin eri vuosilta sekä verrattiin toisiin tutkimuksessa mukana oleviin yrityksiin. Palkan maksun ja osingonjaon osalta arvioitiin myös omistajayrittäjälle aiheutuvia verovaikutuksia.

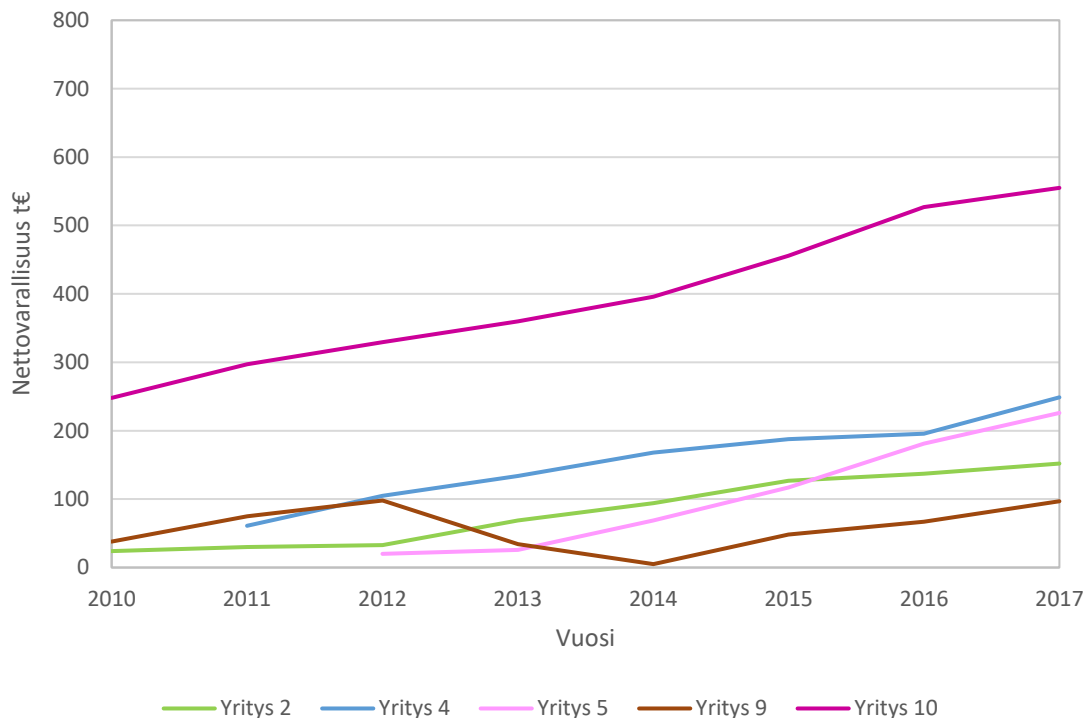
4.1 Nettovarallisuus ja osingonjako suhteessa nettovarallisuuteen

Yritysten nettovarallisuuden suuruutta analysoitiin eri vuosina ja tulkittiin nettovarallisuuden kehittymistä tutkimusajanjaksolla. Tuloksissa oli havaittavissa selkeästi kahden tyyppistä nettovarallisuuden kehittymistä, tasaista nettovarallisuutta eri vuosien välillä, sekä kasvavaa nettovarallisuutta. Yhtiöistä viidellä nettovarallisuus oli tietyllä vakiotasolla tarkasteluajanjakson aikana (kuva 2). Näistä viidestä yhtiöstä kolmella nettovarallisuus oli korkeammalla tasolla, 300 – 600 t€ ja kahdella nettovarallisuus oli alle 100 t€ tasolla, vaikka kuitenkin näilläkin yhtiöillä samalla vakiotasolla tutkimusajanjakson aikana.

Kuva 2. Yritysten 1, 3 ja 6-8 nettovarallisuuden suuruus tutkitulla aikavälillä.

Tutkituista yhtiöstä neljällä nettovarallisuuden suuruus kasvoi tutkimusajanjakson aikana (kuva 3). Yhden yhtiön (yhtiö 9, kuvassa 2) nettovarallisuus vaihteli tarkastelujaksolla, joten nettovarallisuuden kehittymistä ei voi selkeästi jakaa kumpaankaan edellä mainituista kategorioista. Yhtiöissä, joissa nettovarallisuus on ollut kasvussa tarkasteluvuosien aikana, on havaittavissa sekä nopeaa nettovarallisuuden kasvua, että maltillisempaa kasvua. Taulukossa 3 on esitetty keskimääräinen vuotuinen nettovarallisuuden kasvuprosentti yrityksistä, joilla nettovarallisuus selvästi kasvaa vuosien välillä. Yritys 2 on perustettu jo vuonna 1993, mutta kuten kuvasta 2 havaitaan, yhtiön nettovarallisuus on kääntynyt kasvuun vasta vuonna 2012 ja kasvu on ollut nopeaa tämän jälkeen. Yritys 10 on perustettu vuonna 2001 ja sen nettovarallisuuden suhteellinen kasvu tarkasteluajanjakson aikana on maltillisempaa kuin muilla yrityksillä.

Kuva 3. Yritysten 2, 4-5 ja 9-10 nettovarallisuuden suuruus tutkitulla aikavälillä.

Taulukko 3. Keskimääräinen vuotuinen nettovarallisuuden kasvuprosentti

	NV kasvu	Perustamisvuosi
Yritys 2	76 %	1993
Yritys 4	51 %	2011
Yritys 5	206 %	2011
Yritys 10	18 %	2001

Tutkittavat yritykset ovat päätoimialaluokituksen mukaan konsulttialan yrityksiä, joilla ei todennäköisesti ole tarvetta laitteistoinvestoinneille. Yritysten varallisuuden sitoutumiskohteita tarkasteltiin tutkimuksessa. Taulukossa 4 on esitetty yritysten nettovarallisuuden suuruus niiden yritysten kohdalta, joilla nettovarallisuus on yli 100 t€ sekä suurimmat varallisuuden sijoittumiskohteet. Taulukosta nähdään, että valtaosa yrityksistä on sijoittanut varoistaan yli puolet joko pysyvien tai vaihtuvien vastaavien osakkeisiin ja osuuksiin. Yritys 2 ei ole sijoittanut varojaan mihinkään, vaan ne ovat pankkitilillä ja yritys 3 on sitonut pääosan omaisuudestaan kiinni muuhun vaihto-omaisuuteen. Vaihto-omaisuuden suuruuden perusteella yritys 3 saattaa myydä perinteisten konsulttipalvelujen lisäksi myös hyödykkeitä asiakkailleen.

Taulukko 4. Yritysten nettovarallisuuden suuruus vuonna 2017 sekä varallisuuden sijoittuminen (taulukossa on mainittu vain yli 10 % osuudet).

	Netto-varallisuus	Varallisuuden sitoutuminen
Yritys 1	322 t€	55% muut osakkeet ja osuudet (vaihtuvat, rahoitusarvopaperit), 26 % maa- ja vesialueet, 16 % rahat ja pankkisaamiset
Yritys 2	152 t€	79 % rahat ja pankkisaamiset, 20 % myyntisaamiset
Yritys 3	559 t€	60 % muu vaihto-omaisuus, 19 % lainasaamiset, 13 % osakkeet ja osuudet (pysyvät, sijoitukset)
Yritys 4	249 t€	66 % muut saamiset (pysyvät, sijoitukset), 30 % rahat ja pankkisaamiset
Yritys 5	226 t€	25 % muut osakkeet ja osuudet (vaihtuvat, rahoitusarvopaperit), 25 % rahat ja pankkisaamiset, 24 % muut arvopaperit (vaihtuvat, rahoitusarvopaperit), 22 % koneet ja kalusto
Yritys 8	302 t€	68 % muut osakkeet ja osuudet (pysyvät, sijoitukset), 23 % rahat ja pankkisaamiset
Yritys 10	555 t€	74 % muut osakkeet ja osuudet (vaihtuvat, rahoitusarvopaperit), 13 % rahat ja pankkisaamiset

Tutkimuksessa mukana oleva case-yritys on perustettu vasta vuonna 2017, joten yrityksen nettovarallisuuden kehityksestä ei voi vetää johtopäätöksiä. Yrityksen nettovarallisuus vuonna 2018 oli 10 t€. Haastattelussa ilmeni, että yrityksellä ei ole suunnitelmissa nettovarallisuuden kasvattaminen, vaikka nettovarallisuutta olisi mahdollista käyttää verosuunnittelukeinona. Yrityksellä ei myöskään ole tarpeita investoinneille, joiden vuoksi pääomaa kartutettaisiin.

Kun tarkastellaan maksetun osingon suuruutta nettovarallisuuteen nähden (taulukko 5), nähdään että valtaosa yrityksistä maksavat osinkoa vain edullisen osingon verran, joka tällä hetkellä on 8 % nettovarallisuuden arvosta ja 9% ennen vuotta 2014. Yrityksistä vain yksi yritys poikkeaa selvästi muista, yritys 9, joka on maksanut osinkoa eri vuosina vaihtelevasti 9 – 77 % välillä. Kun tarkasteltiin yritysten nettovarallisuuksien määrää, tämä yritys poikkesi myös siltä osin selvästä trendistä. Muissa yrityksissä on havaittavissa pientä vaihtelua eri vuosien välillä, mutta kuitenkin selkeä linja on havaittavissa, että osinkoa maksetaan vain edullisen osingon verran. Myös case-yritys on maksanut osinkoja vuonna 2018 vain edullisen osingon verran eli 8 % nettovarallisuudesta.

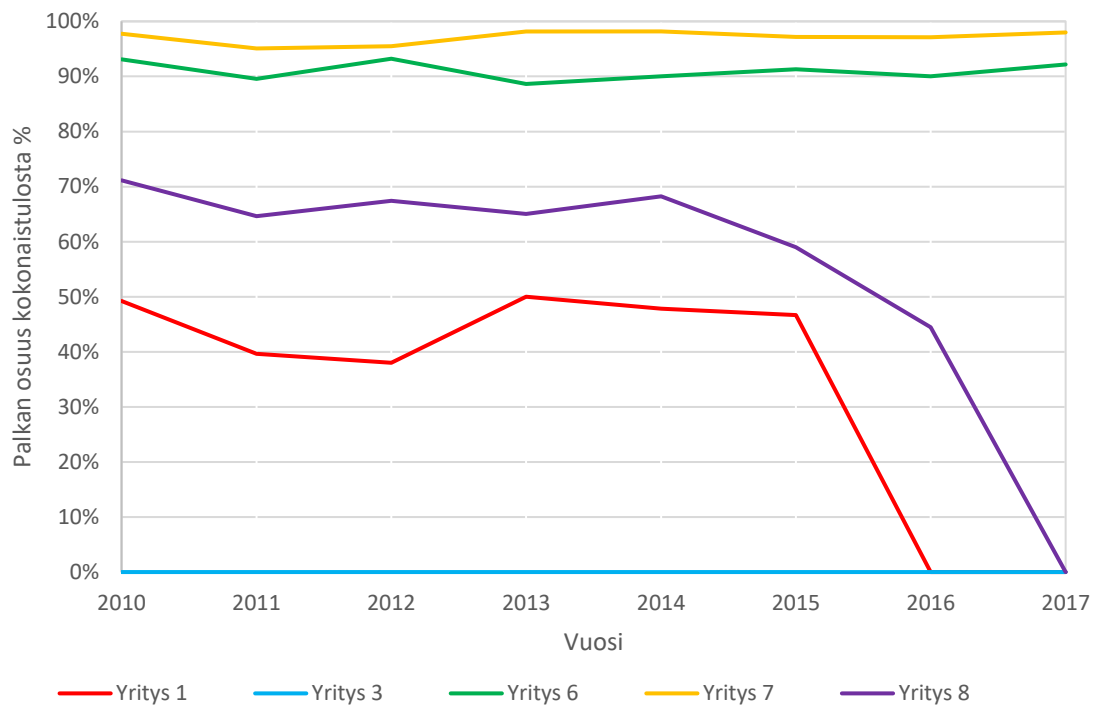
Taulukko 5. Jaetun osingon määrä suhteessa nettovarallisuuteen. (taulukkoon on merkitty punaisella arvot, jotka poikkeavat enemmän kuin 2 prosenttiyksikköä edullisen osingon maksimimäärästä)

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Yritys 1	9 %	0 %	8 %	8 %	7 %	9 %	9 %	9 %
Yritys 2	7 %	7 %	8 %	9 %	36 %	0 %	3 %	0 %
Yritys 3	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %	9 %	9 %	9 %
Yritys 4	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %	6 %	8 %	-
Yritys 5	8 %	8 %	9 %	7 %	8 %	10 %	-	-
Yritys 6	6 %	8 %	8 %	8 %	10 %	8 %	9 %	9 %
Yritys 7	8 %	8 %	14 %	9 %	5 %	11 %	21 %	10 %
Yritys 8	8 %	8 %	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %
Yritys 9	32 %	45 %	52 %	20 %	9 %	77 %	73 %	74 %
Yritys 10	9 %	8 %	8 %	8 %	8 %	9 %	9 %	9 %

4.2 Palkanmaksu suhteessa osingonjakoon

Yritysten palkanmaksun ja osingonjaon suhteessa voidaan nähdä yhteyksiä yhtiön nettovarallisuuden suuruuteen. Kuvassa 4 on esitetty palkan osuus yhtiön jaetusta tulosta (palkka + osingot) niiden yhtiöiden osalta, joiden nettovarallisuus pysyi vakiona vuodesta toiseen. Kuvasta on havaittavissa, että yhtiöt, joiden nettovarallisuus oli alhainen (alle 100 t€, yhtiöt 6 ja 7) jakoivat yli 90 % tulosta palkkana. Tämä on luonnollista, sillä nämä yhtiöt jakoivat vain edullisen osingon, jolloin varallisuutta yrityksestä omistajalle siirrettiin palkan avulla. Suurimman

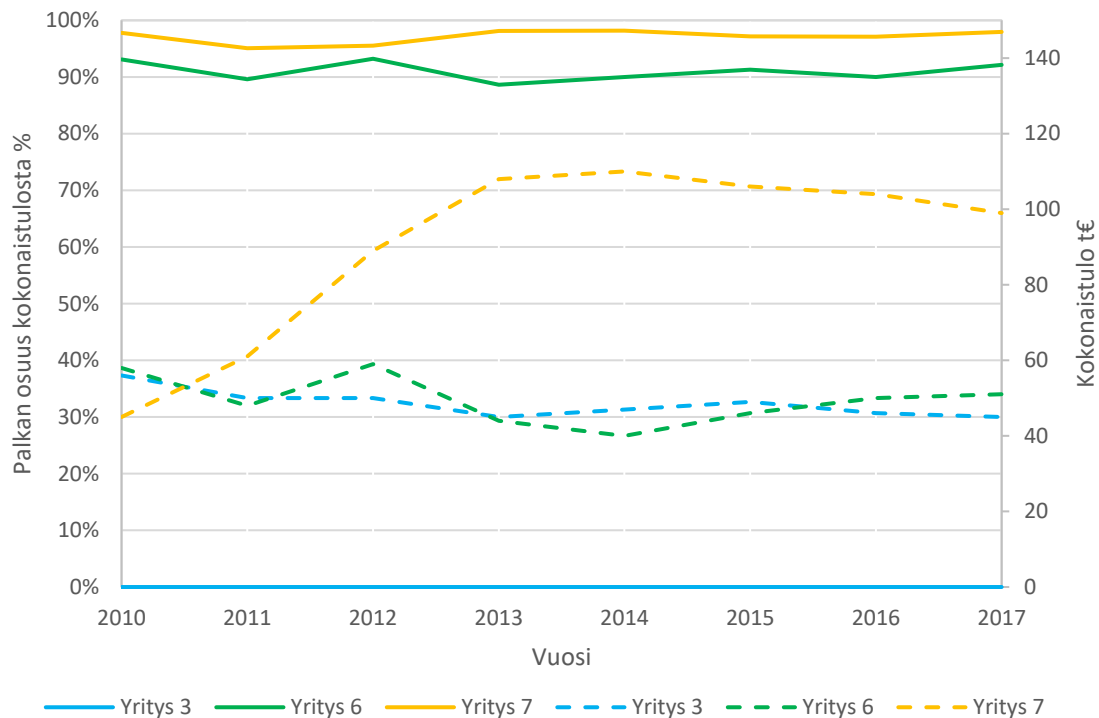
nettovarallisuuden omistava yhtiö (yhtiö 3) ei maksanut lainkaan palkkaa ja osinkoakin vain edullisen osingon verran. Case-yritys asemoituu palkanmaksun ja osingonjaon suhteessa yritysten 6 ja 7 kanssa samalle tasolle. Vuonna 2018 yrityksen palkan osuus kaikesta jaetusta tuloksesta oli 98%.

Kuva 4. Palkan osuus jaetusta tulosta eri vuosilta yhtiöiden 1, 3 ja 6-8 osalta (huom. yritys 3 ei maksa lainkaan palkkaa eli osuus on 0%).

Kun tarkastelemme yhtiöiden jakamaa kokonaistulon määrää yhtiöiden 3, 6 ja 7 osalta (kuva 5), näemme, että yhtiöiden 3 ja 6 jakama kokonaistulo on samassa suuruusluokassa, vaikka toinen siirsi varoja yrityksestä palkkana omistajalle ja toinen edullisena osinkona. Yhtiöiden 3 ja 6 liikevaihto oli samaa suuruusluokkaa vuonna 2017, noin 100 t€. Yhtiön 7 liikevaihto oli vuonna 2017 tuplata kahteen muuhun verrattuna ja se jakoikin yrityksestä varoja ulos noin kaksinkertaisen määrän yhtiöihin 3 ja 6 verrattuna. Case yrityksen yhtiöstä ulos jakama tulo vuonna 2018 oli 44 t€, joka on yhtiön 3 ja 6 kanssa samaa suuruusluokkaa. Kun verrataan palkan osuutta kokonaistulosta, on tämä suhde myös case yrityksellä ja yhtiöllä 6 samalla tasolla.

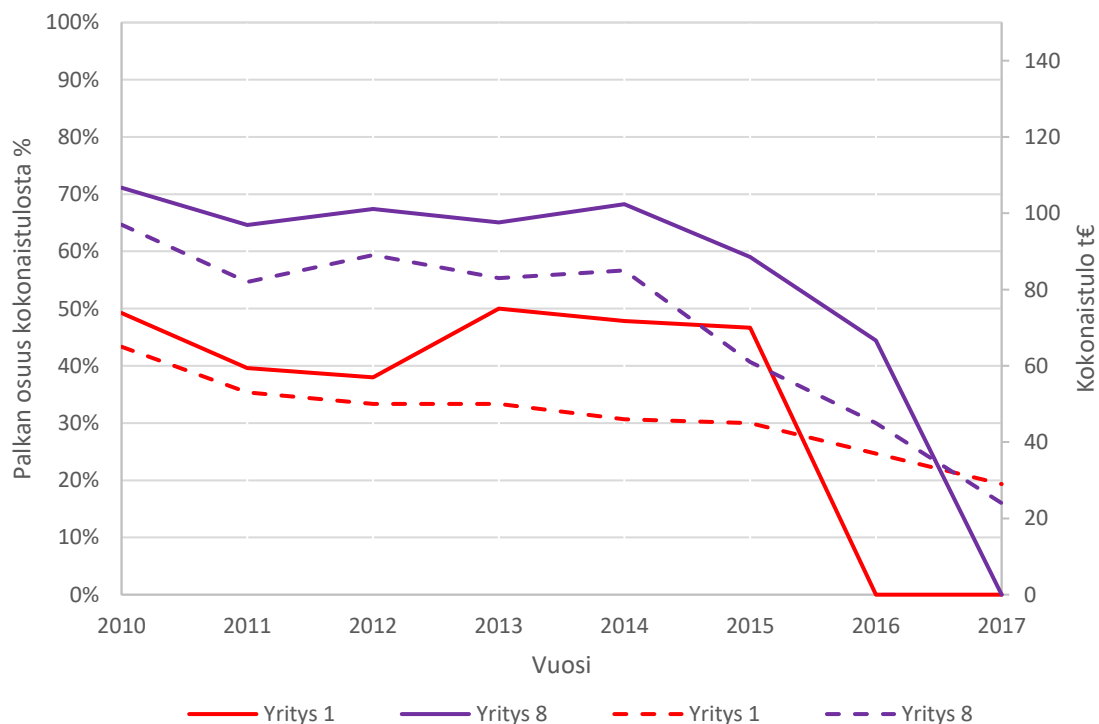
Kuva 5. Yhtiöiden 3, 6 ja 7 palkan osuus kokonaistulosta (yhtenäinen viiva) sekä jaetut kokonaistulot (katkoviiva) eri vuosilta.

Taulukossa 6 on laskettu yhtiöiden 3 ja 6 jaetuista varoista maksetut verot vuodelta 2017. Oletuksena on, että yrittäjällä ei ole kyseisenä vuonna muita tuloja kuin yhtiöstä nostettu palkka ja osingot. Kunnallis- ja kirkollisvero on oletettu olevan 21 %. Koska yhtiöiden jakama tulo on hieman eri suuruinen, on taulukkoon laskettu myös arvot, jossa yhtiöstä 6 maksettua palkkaa on muutettu siten, että molempien ulosjakama tulo on saman suuruinen. Saman suuruisilla tuloilla yhtiön 6 omistaja olisi maksanut vain noin 600 € enemmän veroja vuonna 2017, kuin yhtiön 3 omistaja. Säästetyn veron määrä ei ole merkittävän suuri tämän suuruisissa tulojen siirroissa. Yhtiö 3 on saanut siten vain pieniä vuotuisia verosäästöjä maksaessaan pelkkää osinkoa palkan sijaan.

Taulukko 6. Yrityksen 3 ja 6 osingoista ja palkoista maksetut verot vuonna 2017 sekä yrityksen 6 osalta palkka muutettu, jotta kokonaistulot vastaavat yrityksen 3 tuloja.

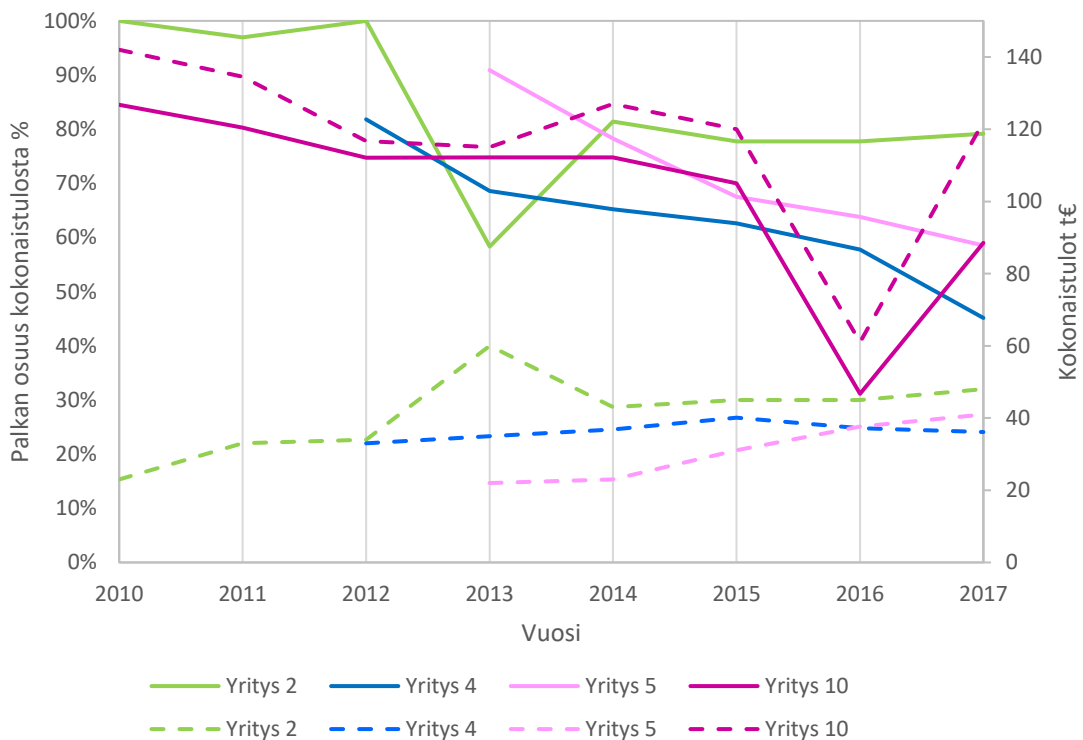
	Yritys 3	Yritys 6 (muutettu palkka)	Yritys 6
Jaettu osinko	45 000 €	4 000 €	4 000 €
Maksettu palkka	0 €	41 000 €	47 000 €
Yhtiövero osingoista	9 000 €	800 €	800 €
Osinkovero	3 380 €	300 €	300 €
Ansiotulovero	0 €	11 890 €	13 960 €
Verot yhteensä	12 380 €	12 990 €	15 060 €

Tarkasteltaessa yhtiöitä 1 ja 8, joiden nettovarallisuus on noin 300 t€ (vuonna 2017) havaitaan, että yhtiöllä palkan osuus jaetusta tulosta on ollut suurin piirtein tasainen, kunnes viime vuosina palkan suhteellinen osuus on pienentynyt. Kuvasta 6 havaitaan kuitenkin, että yhtiöstä nostettu kokonaistulo on myös pienentynyt, joten todennäköisesti yrittäjän henkilökohtainen tarve nostaa varoja yhtiöstä on vähentynyt. Yrittäjälle on riittänyt pelkkä edullisen osingon määrä tuloksi.

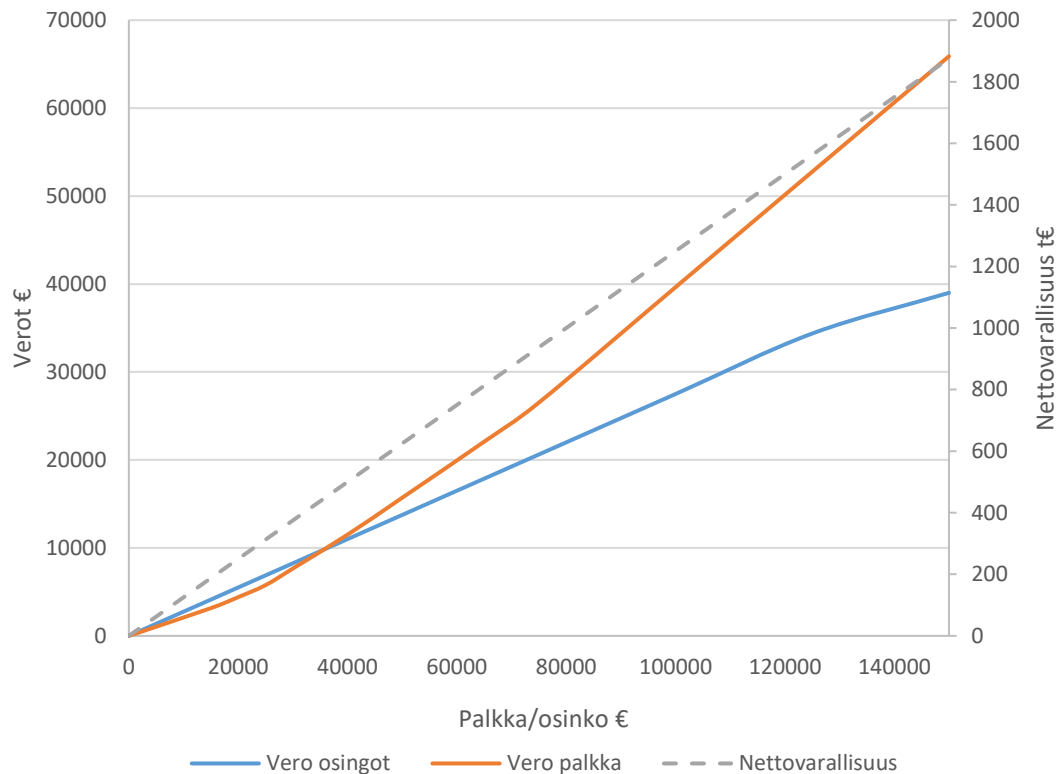
Kuva 6. Yhtiöiden 1 ja 8 palkan osuus kokonaistulosta (yhtenäinen viiva) sekä jaetut kokonaistulot (katkoviiva) eri vuosilta.

Yhtiöillä, joiden nettovarallisuus oli kasvussa viime vuosien aikana, oli havaittavissa palkan osuuden pienenemistä jaettavassa tulossa (kuva 7). Tämä on luonnollista, sillä nettovarallisuuden kasvaessa on mahdollista jakaa enemmän edullista osinkoa kokonaistulon pysyessä samalla tasolla. On myös havaittavissa, että näillä yrityksillä palkan osuus tarkastelujakson alussa on suurempi kuin osingon osuus ja erityisesti yhtiöillä 4 ja 5 palkan ja osingon ero taasoittuu vuoteen 2017 mennessä. Sekä yhtiössä 4 että 5 osinkoa on jaettu vain edullisen osingon määrää. Yhtiön 2 nettovarallisuus oli kääntynyt kasvuun vuoden 2012 jälkeen, mikä näkyy myös palkanmaksun ja osingonjaon suhteessa siten, että palkan osuus on pienentynyt vuoden 2012 jälkeen. Yrityksen 10 nettovarallisuus on kasvatettu korkealle tasolle ja pientä laskua palkanmaksun osuudessa on havaittavissa nettovarallisuuden kasvaessa. Yhtiö siirtää kuitenkin tuloja reilusti pois yhtiöstä myös palkkana, joten palkan osuus tuloista on kuitenkin korkealla tasolla.

Kuva 7. Palkan osuus jaetusta tulosta (yhtenäinen viiva) sekä jaetun kokonaistulon määrä (katkoviiva) eri vuosilta.

Koska joillakin tutkituista yrityksistä nettovarallisuus on kasvussa tai melko korkealla tasolla ja yritykset jakavat osinkoa vain edullisen osingon verran, on mielenkiintoista tutkia myös, millainen vaikutus palkan maksun ja osingon jaon suhteella on veroihin. Kuvassa 8 on esitetty eri tuloluokilla maksettavat verot tapauksilla, joissa oletetaan, että yritys jakaa kaiken tulon edullisena osinkona sekä tapaus, jossa yritys maksaa kaiken tulon palkkana ja ei nosta lainkaan osinkoa. Taulukossa on myös kerrottu tietyllä tuloluokalla tarvittavan nettovarallisuuden määrä, jotta osinkoa voitaisiin jakaa vain 8 % nettovarallisuudesta. Laskelmissa on käytetty kunnallis- ja kirkollisveroprosenttina 21 %. Kuvasta havaitaan, että tulotason ollessa alle 40 000 € vuodessa, ei nettovarallisuuden kasvattamisella ole verosuunnittelussa merkitystä ja yrityksen on hieman edullisempaa maksaa palkkaa kuin osinkoja, vaikka ollaankin edullisen osingonjaon alueella. Tässä tilanteessa yrityksen nettovarallisuus on 500 t€. Tätä suuremmalla tulotasolla nettovarallisuuden suunnittelulla on merkitystä ja mitä suuremmaksi tulotaso kasvaa, sitä suurempi verosäästö saadaan. Kuitenkin on huomioitava, että myös tarvittava nettovarallisuuden määrä kasvaa suureksi. Laskelmiin on otettu suurimmaksi tulotasoksi 150 000 €, koska tämän suuremmista osingoista 85 % ylimenevästä määrästä verotetaan pääomatulona. 150 000 € tuloilla on kuitenkin yrityksen nettovarallisuuden oltava lähes kaksi miljoonaa euroa, mikä on erittäin korkea nettovarallisuuden taso yhden hengen konsulttialan yritykselle.

Kuva 8. Veron määrä tulon ollessa pelkkää edullista osinkoa tai palkkaa sekä edulliseen osinkoon tarvittava nettovarallisuuden määrä eri tulotasoilla.

Jos yrittäjä tavoittelee 100 t€ tulotasoa kannattaa yrittäjän maksaa 50 t€ palkkaa ja kasvattaa nettovarallisuus 625 t€ suuruuteen, jolloin edullista osinkoa voi maksaa 50 t€. Tällöin palkan ja osingon kokonaisvero on noin 29 t€, kun se pelkällä palkalla on noin 39 t€. Vertailtaessa tilannetta pelkkään osingonjakoon verot olisivat 27 t€. Tämä veroetu ei ole niin merkittävä, kun huomioidaan että pelkän osingon tilanteessa nettovarallisuuden suuruus tulisi olla kaksinkertainen 50-50% tilanteeseen nähden. Vertailtaessa tutkimuksen kohteena olevia yrityksiä, havaitaan, että ainoastaan yrityksillä 3 ja 10 on nettovarallisuuden suuruus noin 550 t€ vuonna 2017. Yrityksellä 3 nettovarallisuus on ollut tällä vakiotasolla pidempään ja yrityksellä 10 nettovarallisuus on kasvussa. Kuitenkaan yritys 3 ei ole maksanut lainkaan palkkaa, ainoastaan osinkoja, jolloin nettovarallisuuden suuruudesta ei ole saatu edellä kuvattua verosuunnitteluhyötyä. Yrityksen 3 jakama osinko on 45 t€, joka on niin matala taso, että varsinaista verosuunnittelua ei pääse tekemään. Sen sijaan yritys 10 on maksanut myös palkkaa ja yrityksen yhtiöstä ulos nostama tulo on noin 100 t€ tulotasolla, jolloin omistaja on saanut edellä

kuvatun verohyödyn. Tarkastelluista yrityksistä vain 2 maksavat niin suurta tuloa ulos yrityksestä, että verosuunnittelulla on merkitystä. Toinen yrityksistä on edellä kuvattu yritys 10 ja toinen on yritys 7, jonka nettovarallisuus on alhaisella tasolla, vain 24 t€. Yritys maksoi osinkoja vuonna 2017 vain 2 t€ ja palkkaa 97 t€. Tässä tulotasossa nettovarallisuuden kasvattamisesta verosuunnittelukeinona olisi hyötyä.

Case yrityksen vuonna 2018 jakama kokonaistulo oli 44 t€, joka on suuruudeltaan siinä kokoluokassa, että verot ovat samaa suuruusluokkaa maksoi yrittäjä itselleen palkkaa tai nosti edullista osinkoa. Yrityksen liikevaihto vuonna 2018 oli 74 t€ ja vuoden 2019 ennustettu liikevaihto on 100 t€. Yhtiössä on tapahtunut kasvua vuonna 2019 ja myös palkkana maksettu tulo on hieman noussut 55 t€:on. Vuoden 2019 tulotaso on myös tasolla, jossa merkittävää verotusta ei voi suunnittelulla saavuttaa. Haastattelun perusteella yhtiö ei tähtää nopeaan kasvuun, sillä yhtiön tulos syntyy yrittäjän työpanoksesta ja on siten rajallinen. Yhtiöllä ei myöskään ole tarpeita nettovarallisuuden kasvattamiseen yhtiön liiketoiminnan kannalta. Jos yhtiön liikevaihto ja yrittäjälle siirtämä tulo pysyy vuoden 2019 tasolla ei yrittäjälle nettovarallisuuden kasvattamisesta verosuunnittelukeinona ole hyötyä. Liikevaihdon kasvun ja siten myös suurempien tulojen myötä voi yrityksessä olla kannattavaa harkita nettovarallisuuteen pohjautuvaa verosuunnittelua.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tällä hetkellä käytössä olevassa verojärjestelmässä nettovarallisuuden suuruudella on vaikutusta pienen osakeyhtiön osakkaan kokonaisverorasitukseen. Tutkimuksien mukaan nettovarallisuutta käytetäänkin yhtiöissä yhtenä verosuunnittelukeinona (Harju 2016a, Syrjä 2010). Tässä työssä tutkittiin kymmenen konsulttialan mikroyrityksen nettovarallisuuden suuruutta ja sen kehitystä viimeisten vuosien aikana. Tutkituista yrityksistä puolella nettovarallisuus oli tutkimusajanjakson aikana tietyllä vakiotasolla ja kolmella viidestä yhtiöstä nettovarallisuus oli selvästi korkeammalla tasolla kuin kahdella muulla. Neljällä yrityksellä kymmenestä nettovarallisuus oli kasvusuunnassa tutkimusajanjakson aikana.

Pelkkä nettovarallisuuden suuruus itsessään ei vielä anna kuvaa nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona. Tämän vuoksi työssä keskityttiin myös osingonjaon suuruuteen nettovarallisuuteen nähden. Tuloksista havaittiin, että yhtiöistä yhdeksän maksoi osinkoja vain edullisen osingon verran. Osinkojen suhde nettovarallisuuteen, yhdistettynä yhtiön nettovarallisuuden suuruuteen, antaa jo viitteitä mahdollisesta nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona. Voidaan olettaa, että yhtiöillä, joilla nettovarallisuus oli korkealla tasolla tai kasvussa saattaa nettovarallisuuden suuruus olla käytetty verosuunnittelukeino. Tutkimuksen yrityksistä seitsemän kymmenestä voidaan luokitella tällaisiksi. Tutkituista yhtiöistä kahdella nettovarallisuuden taso oli alle 100 t€ tasolla. Näillä yhtiöillä selvästikään ei ole ollut tarvetta tai mahdollisuutta kasvattaa nettovarallisuuttaan yhtiön tuloksesta. Pelkkien tilinpäätöstietojen pohjalta ei voida vetää varmoja johtopäätöksiä siitä, onko nettovarallisuuden kasvattamisen syynä ainoastaan verosuunnittelu. Kyselytutkimuksella voitaisiin vahvistaa tilinpäätöstiedoista saatuja tuloksia ja varmistaa tehtyjä johtopäätöksiä. Syrjän (2010) tekemä tutkimus kuitenkin tukee tämän tutkimuksen tilinpäätöstiedoista saatuja tuloksia. Syrjän kyselytutkimus pienille osakeyhtiöille antaa tulokseksi, että noin kolmasosa kyselyyn vastanneista yhtiöistä pitivät nettovarallisuutta keskeisenä verosuunnittelukeinona. Myös Harjun ja Matikan (2016a) tulokset antavat vastaavanlaisia viitteitä.

Tutkituista yrityksistä vain yhden yrityksen nettovarallisuuden tai osinkojen suuruus ei käyttäytynyt loogisesti eri vuosien välillä. Yritys voidaan luokitella Syrjän (2010) luokitteluun

veroneutraalien yritysten joukkoon, eli yrityksiin, joille verosuunnittelulla ei ole merkitystä. Pienessä omistajavetoisessa yhden hengen yrityksessä omistajan henkilökohtainen tarve saattaa olla strategioita merkittävämmässä roolissa. Jos yritys on menestynyt vuoden aikana hyvin ja omistajalla on henkilökohtainen tarve rahalle, saattaa hän ottaa yrityksestä omaisuutta ulos osinkoina huolimatta verokohtelusta. Poutziouris et al. (1999) toteavat tutkimuksessaan, että pienissä yhtiöissä ei kyetä monestikaan kovin monimutkaiseen verosuunnitteluun, vaan keskitytään lyhytaikaisiin, yhden tilikauden mittaisiin suunnitelmiin. He toteavat myös, että pienissä yrityksissä varoja otetaan ennemminkin ulos yhtiöstä, kuin investoitaisiin uudelleen liiketoimintaan.

Tarkasteltaessa yritykseen sidotun pääoman sijoittumiskohteita, havaitaan että yrityksen pääoma on sidottu suuressa osassa yrityksiä osakkeisiin. Koska tarkasteltavat yritykset ovat konsulttialan yrityksiä, ei niillä useinkaan ole liiketoiminnassaan tarvetta koneille tai muille tuotantovälineille. Kuten Syrjä (2010) työssään toteaa, on nettovarallisuus hyvä sitoa tuottavaan sijoituskohteeseen, kuten monissa tutkituista yrityksistä osakkeisiin. Pääoman pitäminen yhtiössä sijoitettuna osakkeisiin voi toimia yrittäjän henkilökohtaisena säästöpossuna, mutta myös samalla tukea yrityksen nettovarallisuutta käyttävää verosuunnittelua. Tämä tulos tukee myös teoriaa nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona mikroyrityksissä.

Työssä tarkasteltiin lisäksi yritysten osingonjaon ja palkanmaksun suhdetta, jotta saatiin käsitystä tutkittujen yritysten omistajilleen siirtämän tulonjaon tavoista. Tämän hetkisen verotuskäytännön pohjalta tehtyjen laskelmien perusteella todettiin, että alle 40 t€ tulotasoilla palkanmaksun ja edullisen osingonjaon verotuksen suuruudella ei ole juurikaan eroa, palkka on jopa hieman osinkoa edullisempaa. Tätä suuremmilla tulotasoilla, erityisesti lähestyttäessä 100 t€ tulotasoa puhutaan jo merkittävistä säästöistä, jos verrataan puhdasta osingonjakoa ja palkkaa. On kuitenkin huomioitava, että yrityksen nettovarallisuuden suuruus tarvitsee tällaisessa tilanteessa olla miljoonaluokassa. 100 t€ tulotason saavuttaminen puoliksi palkalla ja osingoilla onkin edellä mainittuja parempi vaihtoehto, jolloin tarvittava nettovarallisuuden suuruus on alhaisempi. Suuriin nettovarallisuuksiin ei monella pienellä konsulttialan yrityksillä ole mahdollista yltää. Tutkituista yrityksistä vain kahdella tulot olivat viime vuosina siinä suu-

ruusluokassa, että nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona oli hyötyä. Näistä toisen yrityksen nettovarallisuus oli alhainen ja palkkana maksettiin 98 % tuloista vuonna 2017. Toisen yrityksen nettovarallisuus oli suuruusluokassa, että edellä kuvattu verohyöty pystyttiin saavuttamaan ja palkan osuus maksetusta tulosta oli 59 %.

Tarkastelluista mikroyrityksistä noin puolella osakkaalle jaettu tulo oli niin alhaisella tasolla, ettei nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona voi saavuttaa merkittävää hyötyä. Kuitenkin tuloksista havaitaan, että erityisesti niiden yritysten kohdalla, joiden nettovarallisuus on kasvussa, palkan osuus jaetusta tulosta pienenee vuosien myötä nettovarallisuuden kasvaessa. Erityisesti hyvin voimakkaasti nettovarallisuutta kasvattavien yritysten kohdalla tämä viittaisi nettovarallisuuden käyttöön verosuunnittelukeinona. On tietysti myös mahdollista, että yrityksellä on muita intressejä nettovarallisuuden kasvattamiseen ja yritys jakaa joka tapauksessa maksimimäärän edullista osinkoa. Tämän tutkimuksen perusteella emme kuitenkaan voi nähdä mihin tasolle yritys on kasvattamassa nettovarallisuuttaan. Yrityksistä yksi, joka jakoi vuosittain noin 50 t€ tuloa jakoi kaiken tulon ulos yrityksestä edullisena osinkona. Tässä tapauksessa saavutettu verohyöty pelkästä osingosta on hyvin pieni. Maksettaessa suuri osa tulosta osinkoina on huomioitava, että yrittäjän kuukausittainen tulo on pieni tai ei lainkaan ja tulovirta vuositasolla epätasaista.

Tutkimuksessa mukana oleva case-yritys lukeutuu Poutziourisin et al. (1999) luokittelun mukaan yrittäjäksi, jonka tavoitteena ei ole yrityksen kasvu vaan henkilökohtaisen hyvinvoinnin lisääminen ja tulevaisuuden turvaaminen, yrityksen varallisuuden kasvattamisen sijaan. Yritys ei haastattelujen perusteella pyri kasvattamaan nettovarallisuuttaan ja siten käyttämään sitä verosuunnittelukeinona.

Tuloksia tarkastellessa herää kysymys, että onko nettovarallisuuden käyttö kuitenkaan mikroyrityksissä käytetty verosuunnittelukeino vaikkakin usea yritys näyttää kasvattavan nettovarallisuuttaan. Kasvattavatko yritykset nettovarallisuutta jonkin muun seikan kuin verosuunnittelun vuoksi. Toinen näkökulma asiaan saattaa olla, että omistajayrittäjille on muodostunut kuva nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona ja se on otettu yrityksissä käyttöön,

mutta käytännön hyötyjen saavuttaminen on epäselvää. Taloushallinto saattaa olla ulkoistettua, mutta ulkoa ostetut palvelut kuitenkin ovat rutiininomaisia ja eivät sisällä esimerkiksi varsinaista verosuunnittelua. Tällöin verosuunnittelu saattaa loppukädessä olla yrittäjän oman osaamisen ja tietämyksen varassa. Varsinkin pitkälle ulottuvia verosuunnitelmia tehtäessä on huomioitava, että verolainsäädäntö muuttuu usein ja tilanteet osingonjaon ja palkanmaksun verokohtelusta saattavat muuttua lähes vuosittain. Erityisesti pienissä yrityksissä ei välttämättä löydy resursseja ajantasaisen tilanteen seuraamiseen.

Tässä tutkimuksessa keskityttiin tarkastelemaan nettovarallisuutta ja osingonjakoa tilinpäätöstietojen avulla. Tuloksista nähtiin mahdollisia viitteitä nettovarallisuuden käytöstä verosuunnittelukeinona. Johtopäätösten vahvistamiseksi olisi hyvä tehdä tilinpäätöstietojen tulokinnan rinnalle kyselytutkimus yrityksille. Kyselyllä olisi mielenkiintoista selvittää minkä verran osaamista omistajayrittäjillä on verosuunnittelusta, käyttävätkö he ulkopuolisia palveluja hyödyksi ja käyttävätkö nettovarallisuutta verosuunnittelukeinona. Tässä työssä tutkituista yrityksistä yhden nettovarallisuus ja osingonjako eivät noudattaneet loogisuutta muihin yrityksiin verrattuna. Olisi mielenkiintoista nähdä, näkyykö vastaavaa poikkeamaa kyselytutkimuksessa, esimerkiksi yrityksen taloushallinnon toteutuksen ja yrittäjän taloushallinnon osaamisen osalta. Lisäksi olisi mielenkiintoista ottaa laajempi otanta mikroyrityksiä vertailuun, jotta nähtäisiin, onko tulokset vastaavanlaisia kuin tässä tutkimuksessa myös suuremmalla otannalla.

Lähdeluettelo

Biddle, G.C., (2006) Accounting Quality and Firm-Level Capital Investment. *The Accounting Review*, 81, 5, 963-982.

Bushman, R.M., (2011) Investment Cash Flow Sensitivities Really Reflect Related Investment Decisions. *SSRN Electronic Journal*.

EUR-Lex (2016) Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmä [verkkodokumentti]. [viitattu 19.11.2019].

Haastattelu (2019). Case yrityksen toimitusjohtajan haastattelu 10.10.2019.

Hanlon, M. & Heitzman, S. (2010) A review of tax research. *Journal of Accounting and Economics*, 50, 2, 127-178.

Harju, J. & Matikka, T. (2016a) Business owners and income-shifting: evidence from Finland. *Small Business Economics*, 46, 1, 115-136.

Harju, J. & Matikka, T. (2016b) The elasticity of taxable income and income-shifting: what is "real" and what is not? *International Tax and Public Finance*, 23, 4, 640-669.

Heikkilä, T., (2014) *Tilastollinen tutkimus*. 9. uud. p. Helsinki, Edita.

Hietala, H., KARI, S., RAUHANEN, T.&ULVINEN, H., 2004. Laskelmia yritys- ja pääomaverouudistuksesta. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. (2009) *Tutki ja kirjoita*. 15. uud. p. Helsinki, Tammi.

Hodder, L.D., (2002) The Influence of Tax and Non-Tax Factors on Banks' Choice of Organizational Form. SSRN Electronic Journal.

Kari, S., Karikallio, H. & Pirttilä, J. (2008) Anticipating Tax Changes: Evidence from the Finnish Corporate Income Tax Reform of 2005. *Fiscal Studies*, 29, 2, 167-196.

Koskinen, I., Alasuutari, P., Peltonen, T. (2005) *Laadulliset menetelmät kauppatieteissä*. Tampere, Vastapaino.

Leppiniemi, J. & Walden, R. (2016) *Tilinpäätös- ja verosuunnittelu*. Helsinki, Talentum Media.
Malinen, P. (2016) *Yrittäjien tulot ja verot 2015 [verkkodokumentti]*. [viitattu 19.11.2019]. Saatavilla https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/migrated_documents/yrittajan_tulot_ja_verot_2015.pdf.

Matikka, T., (2008) *Osinkotulot vuoden 2005 verouudistuksen jälkeen ja vaihtoehtoisia veromalleja*. Helsinki, Palkansaajien tutkimuslaitos.

Pirttilä, J., (2011) Income Shifting within a Dual Income Tax System: Evidence from the Finnish Tax Reform of 1993. *The Scandinavian Journal of Economics*, 113, 1, 120-144.

Poutziouris, P., Chittenden, F. & Michaelas, N. (1999) Evidence on the tax and investment affairs of small firms. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 6, 1, 7-25.

Shackelford, D.A. & Shevlin, T. (2001) Empirical tax research in accounting. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 1-3, 321-387.

Sjögrén, H. (2010) *Osingonjakopäätökset pienissä osakeyhtiöissä : empiirinen tutkimus osakeyhtiölain varojenjakosäännösten toteutumisesta*. Väitöskirja. Lappeenranta, Lappeenrantaan teknillinen yliopisto, Kauppatieteellinen tiedekunta. Acta Universitatis Lappeenrantaensis 413.

Sjögrén, H., Jokinen, J. & Syrjä, P. (2009) Osakeyhtiössä tehty osingonjakopäätös ja hallituksen vastuu maksukyvyistä toimeenpanon lykkääntyessä - tilastollinen tarkastelu. *Defensor Legis*, 5, 2009, 775-796.

Suomen Yrittäjät (2019) Yrittäjyys Suomessa [verkkodokumentti]. [viitattu Nov 6,2019]. Saatavilla <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363>.

Syrjä, P. (2010) Pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelu: empiirinen tutkimus. Väitöskirja. Lappeenranta, Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Kauppätieteellinen tiedekunta. Acta Universitatis Lappeenrantaensis 381.

Verohallinto (2017a) Osingot listaamattomasta yhtiöstä [verkkodokumentti]. [viitattu Oct 30,2019]. Saatavilla https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeet_ja_osingot/osingot_listaamattomasta_yhtiost/.

Verohallinto (2017b) Tuloverotus - Osakeyhtiö ja osuuskunta [verkkodokumentti]. [viitattu 8.10.2019]. Saatavilla <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/osakeyhtio-ja-osuuskunta/>.

Veronmaksajat (2019a) Keskeiset tuloveroperusteet [verkkodokumentti]. [viitattu 27.9.2019]. Saatavilla <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Tuloverot/Tuloveroperusteet/?SetLayoutSuffix=>.

Veronmaksajat (2019b) Yhteisöverotus [verkkodokumentti]. [viitattu Nov 15,2019]. Saatavilla <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Tuloverot/Yhteisoverotus/>.

LIITTEET

Liite 1. Yritysten taloustietoja, luvut ilmoitettu tuhansina euroina (1 000 €).

Yritys	Yrityksen rek.vuosi	Tilikauden päätös	2017				2016				2015			
			LV	NV	Osinko	Palkat	LV	NV	Osinko	Palkat	LV	NV	Osinko	Palkat
Yritys 1	1984	31.8.	73	322	29	0	106	289	0	0	74	297	24	21
Yritys 2	1993	30.11.	133	152	10	38	133	137	10	35	165	127	10	35
Yritys 3	1997	31.12.	92	559	45	0	136	571,7	46	0	197	615	49	0
Yritys 4	2011	31.12.	120	249	20	16,3	72,1	195,7	15,7	21,5	96,2	187,7	15	25,1
Yritys 5	2011	31.12.	146	226	17	24	141	181	13,6	24	122	117	10,1	21
Yritys 6	2003	31.12.	98	63	4	47	104	61	5	45	94	51	4	42
Yritys 7	2007	30.6.	183	25	2	97	212	40	3	101	214	21	3	103
Yritys 8	1990	28.2.	62	302	24	0	103	298	25	20	137	319	25	36
Yritys 9	2004	31.12.	120	97	31	18	125	67	30	19	102	48	25	20
Yritys 10	2002	31.12.	189	555	50	72	254	527	42	19	228	456	36	84

Yritys	2014				2013				2012				2011				2010			
	LV	NV	Os.	Palk.	LV	NV	Os.	Palk.	LV	NV	Os.	Palk.	LV	NV	Os.	Palk.	LV	NV	Os.	Palk.
Yritys 1	53	311	24	22	93	345	25	25	106	353	31	19	119	363	32	21	124	366,9	33	32
Yritys 2	151	94	8	35	141	69	25	35	86	33	0	34	92	30	1	32	70	24	0	23
Yritys 3	213	589	47	0	135	567	45	0	111	559	50	0	65	556	50	0	218	626	56	0
Yritys 4	108	168	12,8	24	97	134	11	24	118	105	6	27	97	61	5	0				
Yritys 5	111	69	5	18	52	26	2	20	30	20	2	0								
Yritys 6	85	51	4	36	90	52	5	39	105	53	4	55	104	56	5	43	103	46	4	54
Yritys 7	227	23	2	108	237	37	2	106	266	37	4	85	206	14	3	58	117	10	1	44
Yritys 8	161	314	27	58	145	322	29	54	194	321	29	60	209	329	29	53	315	314	28	69
Yritys 9	10	5	1	12	41	34	3	2	152	98	75	20	124	75	55	14	33	38	28	0
Yritys 10	213	396	32	95	207	360	29	86	216	330	29,5	87,2	247	297	26,5	108	235	248	22	120

LV = liikevaihto, NV = nettovarallisuus. Jos yrityksen tilikausi on muu kuin kalenterivuosi, nettovarallisuus on laskettu edellisen tilikauden luvuista.

Liite 2. Haastattelukysymykset.

1. Kerro hieman yrityksestä, yrityksen toimialasta ja yrityksen tuottamista palveluista?
2. Millaisia verosuunnittelukeinoja yrityksessä on käytössä tällä hetkellä?
3. Miten yritys siirtää tuloa omistajalleen tällä hetkellä, palkka vai osinko?
4. Onko yrittäjä kiinnostunut verotuksesta ja mahdollisista verosuunnittelukeinoista?
5. Onko yrityksessä ajatuksena ottaa jokin verosuunnittelukeino käyttöön tulevaisuudessa?
6. Miten yritys on kehittämässä toimintaansa lähivuosina, esimerkiksi yrityksen kasvu?